

Krzysztof Filipowicz

"Teologia hymnów polskojęzycznej Liturgii Godzin : tom I : Okres Bożego Narodzenia", Sławomir Ropiak, Olsztyn 2001 : [recenzja]

Studia Theologica Varsaviensia 41/1, 210-212

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zastrzeżeń i niejasności. O co właściwie chodzi: o nową treść, o nowe metody, o nowe życie w Chrystusie? Ewangelia jest ta sama wczoraj i dziś. Urzeczywistnianie się Kościoła w historii – to równocześnie głoszenie nowej ewangelizacji. W tym sensie można powiedzieć, że nowa ewangelizacja była zawsze obecna w Kościele, kiedy on realizował swe posłannictwo i głosił orędzie zbawienia. Autor zdawał sobie sprawę z tych trudności, dlatego chętnie mówił też po prostu o ewangelizacji dziś, o misji ewangelizacyjnej czy o urzeczywistnianiu się Kościoła dzisiaj. Mimo wszystko powinien o tych trudnościach bardziej wyraźniej zasygnalizować.

Dwa pierwsze rozdziały rozprawy mają charakter bardziej dogmatyczny. Są one potrzebne w całej konstrukcji pracy, niemniej zajmują one dużo miejsca. Wydaje się recenzującemu, iż należało niektóre prawdy dogmatyczne po prostu założyć, a więcej miejsca poświęcić moralnym wymiarom posłannictwa ewangelizacji, zwracając uwagę nie tylko na to „co należy czyni”, ale również „jak należy czynić” – pójść w kierunku pastoralnym.

Autor podjął się opracowania zbyt wielu zagadnień. Z jednej strony jest to syntetyczne zaprezentowanie całego obszaru zagadnień, z drugiej jednak strony można sądzić, że Autor potraktował je trochę pobieżnie. Np. art. 2 IV rozdziału: Podstawowe obszary nowej cywilizacji świata – to zagadnienie, które mogłoby stanowić temat następnej monografii (rodzina, wychowanie, praca zawodowa, kultura i mass media, życie społeczno-gospodarcze).

Nowa książka powinna zainteresować nie tylko teologów moralistów. Może być ona dobrze wykorzystana w praktykach duszpasterskich parafii, zwłaszcza w środowiskach młodzieżowych, czy innych grup zaangażowanych w życie religijne Kościoła. W projekcie moralnego przesłania nowej ewangelizacji ks. K. Jezyny mocno podkreślony jest prymat Łaski, a istotę chrześcijaństwa widzi się nie tyle w zjawisku religijności, ile raczej w tym, co tej religijności nadaje sens, czyli w osobowym spotkaniu z Jezusem Chrystusem. I w podkreśleniu tej prawdy, osadzonej w kontekście aktualnej, złożonej przecież sytuacji moralnej i pastoralnej, należy oceniać i doceniać walor prezentowanej książki.

Ks. Paweł Góralczyk SAC

Ks. Sławomir Ropiak, *Teologia hymnów polskojęzycznej Liturgii Godzin. Tom I Okres Bożego Narodzenia*, Wydawnictwo Hosianum, Olsztyn 2001, ss. 323.

Wśród wielu pozycji poświęconych problematyce teologicznej warto odnotować te, których źródłem poznawczym są teksty Liturgii Godzin. Warto tym bar-

dziej, gdyż tematyka ta, jakkolwiek podejmowana, nie wydaje się być traktowana z uwagą należną jej jako oficjalnej modlitwie Kościoła. Pobieżne chociażby zorientowanie się co do publikacji omawiających zagadnienia liturgiczno – teologiczne ujawnia zaskakujące dysproporcje. Z pozycji książkowych, czyniących w pewnej mierze zadość takiemu stanowi, są wydane w ostatnich latach: *Medytacji brewiarzowych ciąg dalszy* ks. bp. K. Romanika (Pallotinum – Poznań 2000) i *Modlić się Liturgią Godzin. Komentarz do jutrzni i nieszporów na okres zwykły* (Wydawnictwo „M” – Kraków 2001, tłumaczenie P. Rak) hiszpańskiego teologa F.M.A. Solano. Jak sugerują tytuły, obie pozycje adresowane są raczej do chcących zapoznać się z duchowym dziedzictwem brewiarza i pozostają niejako formą przewodnika, mającego zadanie ułatwić modlenie się Liturgią Godzin.

Wydana w serii Rozpraw Naukowych Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum” praca doktorska ks. Sławomira Ropiaka pt. *Teologia hymnów polskojęzycznej Liturgii Godzin. Tom I Okres Bożego Narodzenia* wydaje się pozycją dość oryginalną w stosunku do wymienionych. Autor jest absolwentem wspomnianej uczelni. Studiował także muzykologię na KUL-u. Obecnie jest wykładowcą śpiewu kościelnego w Seminarium warmińskim oraz asystentem w Katedrze Teologii Praktycznej i Ekumenizmu Uniwersytetu w Olsztynie.

Ks. Sł. Ropiak nie sugeruje, kto jest adresatem jego pracy. Wydaje się, że są nim teolodzy, a zwłaszcza liturgiści. Układ pracy wyznacza pięć rozdziałów. W czterech analizowane są hymny. Rzeczą bardzo cenną jest fakt, że uwadze Autora nie uszły hymny, będące jedynie w polskim wydaniu brewiarza, a także mogące je zastępować pieśni. Analiza ks. Sł. Ropiaka jest bardzo szczegółowa. Autor nie pomija bodaj żadnego wyrażenia, mającego jakiegokolwiek znaczenie teologiczne. W ostatnim rozdziale została dokonana synteza analizowanych treści.

Ks. Sł. Ropiak w sposób bardzo komunikatywny zaznajamia czytelnika z bogactwem brewiarzowych hymnów. Panorama dogmatyczna jest rzeczywiście imponująca. Wyznacza ją tematyka z zakresu prawd o odkupieniu, wcieleniu, traktatu o Bogu Trójjedynym, Bogu Stwórcy, charytologii, aretologii, mariologii, eschatologii, sakramentologii i eklezjologii. Można powiedzieć, że Autor bardzo starannie przyjrzał się omawianym treściom i poczynił wręcz drobiazgowo rozliczenia. Sam podaje, że w niniejszej pracy przeanalizował 37 hymnów okresu Bożego Narodzenia polskojęzycznej Liturgii Godzin. Pozwoliło to Autorowi odkryć w sumie 1363 różne twierdzenia teologiczne. Mimo tak wielkiego bogactwa tematem dominującym jest chrystocentryzm. Osoba Jezusa Chrystusa jest centralnym punktem, do którego odnoszą się pozostałe prawdy wiary. Chrystus Pan – zauważa Autor – jednak nie jest wyizolowany, lecz usytuowany w historii zbawienia. Tajemnica Wcielenia Syna Bożego otrzymała dynamiczny

charakter i ukazana została jako centralne wydarzenie w historii ludzkości. Ogólnie cała teologia hymnów okresu Bożego Narodzenia ukierunkowana jest w perspektywie zbawczej.

Odnotowana została także uwaga, że w hymnach i pieśniach je zastępujących nie ma odniesień do współczesnych teorii, opinii czy hipotez. Zdaniem Autora jest to zupełnie zrozumiałe, gdyż liturgia ma na celu oddawanie chwały Bogu i uświęcanie człowieka, stąd nie zawiera tekstów wątpliwych, czy też błędnych. Będąc przekazem Bożego Objawienia i mistrzynią życia chrześcijańskiego, unika określeń, które są jeszcze w okresie badań, uściśleń, czy poszukiwań.

Ks. Sł. Ropiak obok tekstów polskich brewiarzowych hymnów umieszcza także ich łacińskie oryginały, choć zasadniczo podczas analizy nie odwołuje się do nich i nie podaje, kto jest ich tłumaczem. Praca nie jest także analizą wartości literackich tego rodzaju poezji religijnej. Ks. Sł. Ropiak nie podaje również informacji o autorstwie i czasie powstawania hymnów. Jednak bardzo bogata bibliografia pracy, sugerująca szeroko pojętą znajomość tematu nie tylko w piśmiennictwie polskim, odsyła bardziej dociekliwych czytelników do publikacji pozwalających uzyskać pożądane informacje.

Dzięki lekturze omawianej pozycji można stwierdzić, że teksty brewiarzowe są bardzo dobrym, choć nie zawsze docenianym źródłem poznania teologicznego i zapewne należy zgodzić się z sugestią Autora co do potrzeby przeanalizowania także innych okresów liturgicznych, gdyż pozwoli to wyciągnąć wnioski o całych dziejach zbawienia.

Ks. Krzysztof Filipowicz

Ks. Józef Mandziuk, *Historia Kościoła katolickiego na Śląsku. Tablice chronologiczne*, tom 5, Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna „Adam”, Warszawa 2000, ss. 223.

Rzeczywistość ciągle mijającej w czasie i zarazem systematycznie nawarstwiającej się przeszłości pozostaje zawsze fenomenem zamkniętym i zakończonym, tak przede wszystkim w wymiarze osobowym oraz wspólnotowym. Oczywiście, dochodzi tu jeszcze zmienny wymiar czasowy, nad którym jednak można tylko naukowo pochylić się i reflektować z perspektywy spełniającej się dziś teraźniejszości oraz znaków przemijania czasu. Oczywiście, takie odpowiedzialne działania oraz postawy i ważne twórcze wysiłki badawcze przyjmować mogą dość zróżnicowane postawy badawcze znaczone przeszłością, teraźniejszością czy wręcz przyszłością.